

El Museu d'Arqueologia de Catalunya presenta en una exposició els millors vidres de les Col·leccions Amatller

- **Les col·leccions de vidre de la Fundació Institut Amatller d'Art Hispànic estan considerades unes de les més importants del país, tant per la rica varietat de les seves peces, com per la qualitat d'alguns dels seus exemplars.**
- **L'exposició *Ànimes de vidre. Les col·leccions Amatller*, que es presenta a la seu de Barcelona del Museu d'Arqueologia de Catalunya a partir de demà, permetrà gaudir d'una selecció de les millors peces de vidre d'aquesta col·lecció. Més de 200 delicats objectes –fins ara només visitables amb reserva prèvia– que s'articulen en un recorregut de més de 3000 anys d'història del vidre.**
- **L'exposició, dissenyada per l'escenògraf Ignasi Cristià, recrea un espai inspirat en l'ambient modernista de la Casa Amatller. Algunes de les peces es mostren en les mateixes vitrines que Puig i Cadafalch va dissenyar per a aquesta col·lecció.**

El director general del Patrimoni Cultural, Jordi Roca, presidirà demà 27 d'octubre la inauguració de l'exposició **Ànimes de vidre. Les col·leccions Amatller** a la seu de Barcelona del Museu d'Arqueologia de Catalunya (MAC). En la inauguració també intervindrà el director del MAC, Xavier Llovera, el director de la Fundació Institut Amatller d'Art Hispànic, Santiago Alcolea, i la conservadora del MAC, Teresa Carreras, comissària de l'exposició i especialista en vidre antic.

Des del 2009, la Fundació Institut Amatller d'Art Hispànic està portant a terme les obres de restauració i rehabilitació de la Casa Amatller, en el marc d'un projecte cultural conjunt en el que hi participen la Conselleria de Cultura de la Generalitat de Catalunya, l'Ajuntament de Barcelona i la Fundación Caja Madrid, per recuperar l'aspecte que el seu pis principal tenia l'any 1900 i obrir-lo a la visita pública. Per a salvaguardar la important col·lecció de vidres durant les obres de restauració de l'edifici i millorar-ne l'estat de conservació, es va signar, el passat mes de maig, un conveni de col·laboració entre la Fundació Amatller i el Museu d'Arqueologia de Catalunya. Mentre durin les obres de restauració, el MAC es farà càrrec de la custòdia de la col·lecció en la seva seu central de Barcelona, proporcionant assessorament tècnic i alhora contribuir a la millora del coneixement i la seva difusió. Un cop restaurada la Casa Amatller, la col·lecció de vidre tornarà a la seva seu original.

Amb aquest esperit i aprofitant el fet significatiu que la col·lecció surt per primer cop de la seva seu original, el Museu d'Arqueologia de Catalunya ha produït aquesta exposició que ara es presenta al públic.

La formació de les col·leccions

Les col·leccions de vidre de la Fundació Institut Amatller d'Art Hispànic són fruit de la tenacitat, el coneixement i el temps que, a partir de finals del segle XIX, diverses persones van esmerçar per tal d'aconseguir reunir les més de 750 peces que integren la que avui dia està considerada una de les col·leccions més importants de vidre del país, tant per la rica varietat de tècniques, estils i èpoques de les seves peces, com per la singularitat d'alguns dels seus exemplars.

Industrial xocolater, fotògraf aficionat, gran viatger i col·leccionista intel·ligent, Antoni Amatller Costa (1851-1910) respon a l'esperit dels prohoms de la seva època, la Renaixença catalana, un moviment romàntic promogut per una burgesia que cercava la recuperació de la identitat nacional. En aquella època, destacades figures del món cultural i social compraren objectes d'art i arqueologia moguts per la voluntat de conservar un patrimoni susceptible de marxar del país.

A la mort d'Antoni Amatller, la seva única filla, Teresa (1873-1960), va continuar la tasca iniciada pel seu pare i va ampliar la col·lecció, especialment amb vidre modern, creant alhora la Fundació que la custodia avui dia. Finalment, la col·lecció també es va enriquir amb el donatiu dels quasi 350 exemplars de la col·lecció de vidres del que fou president del Patronat, Joan Prats Tomàs i la seva muller, M. Dolors Sedó Peris-Mencheta.

L'exposició **Ànimes de vidre** presenta una selecció de les millors peces d'aquesta col·lecció. La mostra s'articula en dos àmbits: el vidre d'època moderna i el vidre a l'antiguitat. El primer espai, impregnat d'esperit modernista, recrea l'estança del pis noble de la Casa Amatller amb una selecció del mobiliari i de les vitrines que foren dissenyades per a exposar els vidres de les col·leccions. Com a contraposició, la museografia del segon àmbit és decididament més sobria i minimalista, tot buscant ressaltar la bellesa i delicadesa de les peces més antigues, sense perdre mai de vista la referència de l'espai Amatller.

El vidre d'època moderna

La història del vidre en època moderna s'inicia al Renaixement, a l'illa de Murano, on els vidriers venecians monopolitzaren durant segles els coneixements sobre les tècniques d'elaboració d'aquest material, constituint veritables comunitats secretes que ocultaven gelosament aquesta informació. Posteriorment, la divulgació d'aquests coneixements, juntament amb les noves possibilitats que oferia la revolució tecnològica que va tenir lloc al segle XVIII en altres territoris com Bohèmia i Anglaterra, van convertir els països centreeuropeus en els principals productors de vidre de l'època.

La major part de les peces d'època moderna que es conserven a la Fundació Amatller són obra d'obligada referència per seguir el llarg camí de la història del vidre a Europa. La seva cronologia va del segle XVI fins al segle XIX. La selecció europea la formen els vidres venecians –d'una qualitat magnífica– i bohemis, així com dos exemplars de vidre francès. Pel que fa al vidre hispànic es presenten vidres andalusos i castellans, i una important selecció de peces procedents de la Real Fàbrica de Cristales de La Granja. Destaca especialment per la seva rellevància la col·lecció de vidres catalans.

Catalunya va ser pionera en la fabricació de vidre a la Península. Va ser una de les poques zones que va utilitzar la decoració esmaltada durant el Renaixement. Inspirades en les produccions venecianes i síries, aquestes peces van ser molt apreciades al seu temps. La qualitat tècnica dels vidres catalans fets “a la manera de Venècia” (s. XVI-primera meitat s. XVII) també és extraordinària. Els visitants podran apreciar l'elegància i l'equilibri d'aquests objectes, amb unes parets tan fines i lleugeres que a vegades resulta fàcil confondre'ls amb els d'origen venecià.

El vidre a l'antiguitat

Es pot considerar el vidre com un dels primers productes de síntesi elaborats per l'home, a partir d'una complexa barreja de diversos components sotmesa a altes temperatures. Tot i que el vidre ja existia d'antuvi en la naturalesa, en diverses formes, el seu origen s'hauria de buscar en els complexos processos de vitrificació de determinades ceràmiques i en l'evolució de la indústria de la faiança. El seu descobriment s'ha de circumscriure a una sèrie de processos experimentals que culminarien quan es va poder aconseguir fer una massa líquida, quasi pastosa, la plasticitat de la qual, en calent, permetia treballar-la i donar-li les més diverses formes, però que en fred era dura i sovint fràgil.

Aquest àmbit s'articula en tres apartats que corresponen a diferents moments de la història del vidre des de mitjans del segon mil·lenni aC fins a l'edat mitjana: Tècniques pioneres i les manufactures abans del vidre bufat, La transformació d'un artesanat i la decadència dels models, i El renaixement de les tècniques i el món islàmic. Aquests espais il·lustren l'evolució de les diferents tècniques de fabricació i decoració, així com el procés mitjançant el qual l'objecte de vidre va deixar de ser un producte restringit, elitista i poc comú per convertir-se en un element habitual de la vida quotidiana.

És difícil triar entre aquestes peces alguna en concret. Són objectes molt singulars que, malgrat la seva fragilitat, han sobreviscut al pas del temps. Les més antigues provenen de la regió de Mesopotàmia i corresponen a denes de collaret, plaquetes per incrustar o barres de vidre semielaborades que es podien utilitzar per fer les més diverses peces. D'època romana destaquen uns exclusius bols de vidre. També sorprendrà al visitant un ungüentari amb forma de peix, un altre amb forma d'espasa amb la seva beina, i d'altres que es feien servir per guardar el kohl -cosmètics- i que presenten una rica ornamentació. Finalment, cal destacar la representació de vidre islàmic, una selecció interessant per tractar-se d'un tipus de material que difícilment es pot veure en exposicions d'aquest tipus.

A mode cloenda, l'exposició vol retre homenatge a tots aquells col·leccionistes que, com Antoni Amatller, van prendre consciència de la importància de la preservació del patrimoni arqueològic -Franz Merckens a Renània, Joseph-Ange Durighello al Pròxim Orient, o Hakky-Bey a París-, a través de la presentació dels catàlegs de subhasta de les peces de les seves col·leccions, peces que ara conserva la Fundació Amatller.

No podia faltar el catàleg de les col·leccions Amatller que, l'any 1925, va redactar Mn. Josep Gudiol, historiador i assessor de la família Amatller en matèria d'art, acompanyat d'un petit contenidor antic que evoca l'esperit d'Antoni Amatller.

L'exposició *Ànimes de vidre. Les col·leccions Amatller* es podrà visitar del 28 d'octubre de 2010 fins al 22 de maig de 2011 a la seu de Barcelona del Museu d'Arqueologia de Catalunya (Passeig Sta. Madrona, 39, Montjuïc, Barcelona, tel. 93 4246577, www.mac.cat) de dimarts a dissabte de 9,30 a 19 h, i diumenges i festius de 10 a 14,30 h. Els diumenges a les 12 h es fan visites guiades. També s'organitzen visites i tallers per a grups amb reserva prèvia. Els dilluns el museu roman tancat. Entrada gratuïta per a menors de 16 anys i majors de 65 anys. L'últim diumenge de cada més l'entrada és gratuïta per a tothom.

Museu d'Arqueologia de Catalunya

Passeig de Santa Madrona, 39-41
08038 Barcelona
Tel. 93 423 21 49
Fax 93 325 00 33
mac.cultura@gencat.net

ACTIVITATS

Visites comentades diumenges a les 12 h

Taller infantil *Compte que es trenca!* 4rt diumenge de cada mes a les 12 h

Cicle de conferències

Dijous 20 de gener. **Foc i sorra. El vidre a l'antiguitat.** Teresa Carreras Rossell, conservadora Museu d'Arqueologia de Catalunya-Barcelona.

Dijous 17 de febrer. **Renacimiento y diversidad. El vidrio en época moderna.** Paloma Pastor Rey de Viñas, directora Fundación Centro Nacional del Vidrio de la Granja

Dijous 17 de març. **Les col·leccions de vidre de la Casa Amatller.** Santiago Alcolea, Fundació Institut Amatller d'Art Hispànic.

Horari: 19 hores
Aforament limitat

Club de lectura

Dimecres 23 de març i 13 d'abril, a les 19 hores
Lectura del llibre *Cristall enverinat*, de Donna Leon.
Places limitades

Sortides culturals

Dissabte 19 de febrer
Museu del Vidre de Vimbodí

De l'1 al 3 d'abril
Fundación Centro Nacional del Vidrio de La Granja

Reserves: Pol Viatges. Tel. 93 241 41 42

La Nit dels Museus

14 de maig
Visita a l'exposició i espectacle

Museu d'Arqueologia de Catalunya

Passeig de Santa Madrona, 39-41
08038 Barcelona
Tel. 93 423 21 49
Fax 93 325 00 33
mac.cultura@gencat.net

CRÈDITS

Museu d'Arqueologia de Catalunya-Barcelona
Del 28 d'octubre de 2010 al 22 de maig de 2011

Organització

Museu d'Arqueologia de Catalunya
Direcció General del Patrimoni Cultural
Generalitat de Catalunya

Direcció

Xavier Llovera Massana

Guió i comissariat

Teresa Carreras Rossell

Coordinació tècnica

Marta Sáez Pla

Col·laboració científica

Paloma Pastor Rey de Viñas

Col·laboració tècnica

Santiago Alcolea Blanch
Ferran Lahoz Miralles

Disseny de l'exposició i grafisme

Ignasi Cristià

Producció

Laia Aleixendri

Construcció

Ramon Polo sl

Producció gràfica

Heslab Color sl

Muntatge

Livi sl

Il·luminació

Jordi Moya
Jordi Mayas

Conservació i Restauració

Isabel Moreno Martínez
Laia Fernández Berenguer

Museu d'Arqueologia de Catalunya

Passeig de Santa Madrona, 39-41
08038 Barcelona
Tel. 93 423 21 49
Fax 93 325 00 33
mac.cultura@gencat.net

Fotografia

Institut Amatller d'Art Hispànic-Arxiu Mas
Museu d'Arqueologia de Catalunya-Oriol Clavell

Difusió i comunicació

Sonia Blasco Andaluz
Ricard Collado Borràs
Laura Pastor Durán
Marta Pujol Massip
Isabel Vallès Audouard

Activitats didàctiques

Schola Didàctica Activa

Volem agrair la generositat de Miquel Díaz, que ha cedit per a la seva presentació alguna de les peces que conformen l'exposició, i de Xocolates Amatller.

Finalment, agraïm la col·laboració de Laia Abelló Sumpsi, Ivan Patrici Arquillo i de tot el personal del MAC.

Barcelona, 26 d'octubre de 2010